

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. R. Berdilo)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. E. Palanciuc, A. Malîi, V. Clima)

DECIZIE

28 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Zinaida Dascalov, reprezentată de către avocatul Alexandru Caciur,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Zinaida Dascalov împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 18 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Zinaida Dascalov, reprezentată de către avocatul Alexandru Caciur și a fost menținută hotărârea din 22 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă:

La data de 10 mai 2017 Zinaida Dascalov a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la data de 01 februarie 2016 a împlinit vârsta de pensionare de 57 ani și în legătură cu acest fapt, la data de 23 februarie 2016 s-a adresat la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Nisporeni cu cerere, prin care a solicitat stabilirea și achitarea pensiei pentru limită de vîrstă.

A menționat că, la data de 25 februarie 2016, prin decizia nr. 682, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Nisporeni i-a stabilit pensia în mărime de 2243,97 de lei.

A susținut că, la data de 14 aprilie 2016 a fost informată despre faptul că, a fost efectuat recalculul pensiei, aceasta fiind diminuată pînă la 1810,70 de lei, începând cu 01 aprilie 2016.

A afirmat că, la data de 24 mai 2016 s-a adresat la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Nisporeni cu cerere, prin care a solicitat explicarea motivului recalculării pensiei, iar la data de 27 mai 2016 ultima i-a expediat răspunsul nr. 01-01/14-681 din 25 mai 2016, prin care i-a comunicat că, pensia a fost modificată, deoarece inițial perioada de activitate la fabrica de vin din sovhoz-fabrică „Șișcani”-

01 august 1980 – 18 decembrie 1980 și 18 septembrie 1990 – 31 decembrie 1998 a fost calculată ca perioadă de activitate în economie națională, deși ar fi trebuit să fie calculată ca perioadă de activitate în agricultură.

A relevat că, din răspunsul enunțat rezultă că, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Nisporeni s-a axat pe nota informativă a Curții Supreme de Justiție, în care a fost indicat că, întreprinderile cu formă organizatorică „sovhoz-fabrică” se atribuie la ramura agriculturii.

A declarat că, decizia, prin care i-a fost stabilită pensia în sumă de 2243,97 de lei nu a fost anulată, fiind în vigoare pînă în prezent.

A invocat că, nefiind de acord cu decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Nisporeni de recalculare a pensiei, a depus la Casa Națională de Asigurări Sociale cerere prealabilă, prin care a solicitat anularea deciziei enunțate, însă pînă în prezent, ultima nu a emis vreo decizie de anulare a deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Nisporeni și nici vreo decizie de respingere a cererii prealabile.

A mai invocat că, la data de 11 aprilie 2017 Casa Națională de Asigurări Sociale i-a expediat o scrisoare, în care a indicat că, la data de 24 iunie 2016, la Casa Națională de Asigurări Sociale a fost înregistrată cererea prealabilă depusă de către ea, prin care a solicitat anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Nisporeni, prin care a fost modificată mărimea pensiei, iar prin răspunsul nr. D-800/16 din 25 iulie 2016 Casa Națională de Asigurări Sociale i-a comunicat că, temei de admitere a cererii prealabile nu este.

A considerat că, termenul de depunere a cererii în instanța de judecată urmează să fie calculat începând cu 11 aprilie 2017.

A menționat că, a activat în sovhoz-fabrica „Șișcani” doar pînă în anul 1993, iar, în esență, sovhoz-fabrica „Șișcani” a desfășurat activitatea economică și nu agricolă, fapt pentru care a achitat cotele de asigurări sociale aferente domeniului economiei naționale, dar nu și cele aferente domeniului agricol. Or, reieșind din documentele financiare ale întreprinderii – Forma 4FSP „Darea de seamă privind mijloacele fondului special de pensii al Republicii Moldova”, în perioada anilor 1996-1998, întreprinderea a transferat în fondul bugetului de asigurări sociale de stat cotele de asigurări sociale ce se impuneau întreprinderilor din domeniul economiei naționale (agenților economici).

A solicitat anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Nisporeni din 14 aprilie 2016, prin care a fost modificată mărimea pensiei, anularea deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin care a fost respinsă cererea prealabilă depusă de către ea și încasarea din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale a sumei de 10000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral.

Ulterior, Zinaida Dascalov a depus cerere de concretizare a pretențiilor, solicitând repunerea în termen, anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale din 14 aprilie 2016, prin care a fost modificată mărimea pensiei și încasarea de la Casa Națională de Asigurări Sociale a sumei de 10000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea din 22 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru acțiunea depusă de către Zinaida Dascalov a fost respinsă ca fiind tardivă.

Prin decizia din 18 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de către Zinaida Dascalov, reprezentată de către avocatul Alexandru Caciur

și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

La data de 08 august 2018 Zinaida Dascalov, reprezentată de către avocatul Alexandru Caciur, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel este ilegală, deoarece instanța de apel a neglijat obligația instituită de lege de a se pronunța asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel, prevăzută de art. 373 alin. (5) CPC.

A menționat că, la data de 27 mai 2016 Casa teritorială de Asigurări Sociale i-a expediat răspunsul nr. 01-01/14-681 din 25 mai 2016, prin care a comunicat recurenteii că, pensia a fost modificată, deoarece inițial perioada de activitate la fabrica de vin din sovhoz-fabrica „Șișcani” – 01 august 1980-18 decembrie 1980 și 18 septembrie 1990-31 decembrie 1998 a fost calculată ca perioadă de activitate în economia națională, deși ar fi trebuit să fie calculată ca perioadă de activitate în agricultură.

A susținut că, decizia, prin care s-a stabilit pensia recurenteii în mărime de 2243,97 de lei, nu a fost modificată, iar decizia, prin care s-a recalculat pensia, nu cuprinde nici o mențiune despre modificarea sau anularea deciziei enunțate.

A afirmat că, conform art. 14 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege printr-un act administrativ, va solicita, printr-o cerere prealabilă, autorității publice emitente, în termen de 30 de zile de la data comunicării actului, revocarea în tot sau în parte a acestuia.

A relevat că, deși a solicitat atât verbal, cât și în scris eliberarea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Nisporeni, prin care a fost modificată mărimea pensiei, de la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Nisporeni și Casa Națională de Asigurări Sociale, recurenteii nu i-a fost comunicat actul administrativ nici pînă în prezent.

A invocat că, instanțele judecătorești nu s-au pronunțat asupra argumentului precum că, actul administrativ, prin care Casa Teritorială de Asigurări Sociale Nisporeni ar fi diminuat mărimea pensiei, nu există și ultima nu a comunicat recurenteii actele administrative solicitate.

A declarat că, instanțele judecătorești au calculat termenul de prescripție din momentul depunerii cererii prelabile, omițând să se pronunțe asupra obligației organelor emitente de a comunica actul administrativ persoanei vizate.

Prin referința depusă la data de 18 octombrie 2018 Casa Națională de Asigurări Sociale a solicitat respingerea recursului.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 07 noiembrie 2018 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea deciziei instanței de apel și hotărârea primei instanțe din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, prin decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Nisporeni din 25 februarie 2016 privind stabilirea pensiei pentru limita de vîrstă, începând cu data de 01 februarie 2016, Zinaidei Dascalov i-a fost stabilită pensia pentru limita de vîrstă în mărime de 2243,97 de lei.

Ulterior, prin decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Nisporeni din 14 aprilie 2016 privind stabilirea pensiei pentru limita de vîrstă (recalculare), începând cu 01 februarie 2016, Zinaidei Dascalov i-a fost stabilită pensia pentru limita de vîrstă în mărime de 1644,60 de lei, iar începând cu 01 aprilie 2016, cu indexare, în mărime de 1810,70 de lei.

Prin scrisoarea Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Nisporeni nr. 01-01/14-681 din 25 mai 2016 Zinaida Dascalov a fost informată despre faptul că, modificarea mărimii pensiei s-a efectuat în urma examinării dosarului de pensie de către Direcția control a Casei Naționale de Asigurări Sociale.

Înaintînd prezenta cerere de chemare în judecată, care pe parcursul examinării cauzei a fost concretizată, Zinaida Dascalov a solicitat repunerea în termen, anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale din 14 aprilie 2016, prin care a fost modificată mărimea pensiei pentru limita de vîrstă și încasarea de la Casa Națională de Asigurări Sociale a sumei de 10000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral.

Instanțele judecătorești, fiind investite cu judecarea prezentei cauze, au ajuns la concluzia de a respinge acțiunea ca fiind tardivă.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizînd materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, consideră că, soluția dată de către instanțele judecătorești este una întemeiată și legală.

Conform art. 271 din Codul civil, acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă pînă la încheierea dezbaterilor în fond. În apel sau în recurs, prescripția poate fi opusă de îndreptățit numai în cazul în care instanța se pronunță asupra fondului.

Din materialele dosarului rezultă că, atît în referința depusă, cît și în ședința de judecată a primei instanțe, reprezentantul Casei Naționale de Asigurări Sociale, Alexandru Taran a invocat că, acțiunea înaintată de către Zinaida Dascalov a fost depusă cu omiterea termenului de prescripție.

Conform art. 14 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ va solicita, printr-o cerere prealabilă, autorității publice emitente, în termen de 30 de zile de la data comunicării actului, revocarea, în tot sau în parte, a acestuia, în cazul în care legea nu dispune altfel.

Conform art. 15 alin. (1) din Legea enunțată, cererea prealabilă se examinează de către organul emitent sau ierarhic superior în termen de 30 de zile de la data înregistrării ei, decizia urmînd a fi comunicată de îndată petiționarului dacă legislația nu prevede altfel.

Conform art. 16 alin. (1) din Legea menționată, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ și nu este mulțumită de răspunsul primit la cererea prealabilă sau nu a primit nici un răspuns în termenul prevăzut de lege, este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte, a actului respectiv și repararea pagubei cauzate.

Art. 17 alin. (1) lit. a) și alin. (4) din Legea enunțată prevede că, cererea prin care se solicită anularea unui act administrativ sau recunoașterea dreptului pretins poate fi înaintată în termen de 30 de zile, în cazul în care legea nu dispune altfel. Acest termen curge de la data primirii răspunsului la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea acesteia. Termenul de 30 de zile specificat la alin. (1) este termen de prescripție.

Cu referire la prevederile normelor de drept enunțate, se constată că, termenul de adresare în instanța de contencios administrativ curge fie de la data comunicării răspunsului la cererea prealabilă, fie de la data expirării termenului de 30 de zile în care autoritățile indicate erau obligate să examineze cererea prealabilă.

Din materialele dosarului rezultă că, la data de 24 iunie 2016 Zinaida Dascalov s-a adresat la Casa Națională de Asigurări Sociale cu o cerere prealabilă, prin care a solicitat anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Nisporeni din 14 aprilie 2016, prin care a fost modificată mărimea pensiei pentru limita de vârstă.

La data de 25 iulie 2016, prin răspunsul nr. D-800/16 din 25 iulie 2016, Casa Națională de Asigurări Sociale a informat-o că, nu este temei legal pentru admiterea cererii prealabile, însă la dosar lipsește dovada recepționării de către recurentă a răspunsului enunțat, iar aceasta a susținut că, nu a recepționat vreun răspuns la cererea sa prealabilă din 24 iunie 2016.

La caz, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, în situația în care Zinaida Dascalov nu a primit răspuns la cererea prealabilă, aceasta urma să se adreseze în instanța de judecată în termen de 30 de zile de la data, la care a expirat termenul de 30 de zile pentru examinarea cererii prealabile, adică la data de 24 august 2016. Or, termenul stabilit de art. 15 din Legea contenciosului administrativ pentru examinarea de către Casa Națională de Asigurări Sociale a cererii prealabile depusă de către Zinaida Dascalov la data de 24 iunie 2016 a expirat la data de 25 iulie 2016.

Actele cauzei, însă, denotă faptul că, Zinaida Dascalov a depus cererea de chemare în judecată la data de 10 mai 2017, adică cu omiterea termenului prevăzut de art. 17 alin. (1) lit. a) din Legea contenciosului administrativ, solicitând repunerea în termen.

Conform art. 17 alin. (5) din Legea contenciosului administrativ, persoana care, din motive temeinic justificate, a omis termenul de prescripție poate fi repusă în termen în condițiile Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 116 alin. (1) și (3) CPC, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului.

Din materialele dosarului rezultă că, recurenta Zinaida Dascalov nu a făcut, prin probe pertinente și veridice, dovada imposibilității îndeplinirii actului procedural în interiorul termenului prevăzut de lege. Or, este cert că, odată ce recurenta a depus la Casa Națională de Asigurări Sociale la data de 24 iunie 2016 o cerere prealabilă, prin care a solicitat anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Nisporeni din 14 aprilie 2016, aceasta cunoștea că, în lipsa unui răspuns din partea intimei, urma să se adreseze în instanța de judecată în termen de 30 de zile de la data, la care a expirat termenul de 30 de zile pentru examinarea cererii prealabile.

În asemenea circumstanțe, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, instanțele judecătorești temeinic și legal au respins acțiunea ca fiind tardivă, iar reprezentantul recurenteii, avocatul Alexandru Caciur nu a invocat nici un argument, care ar răsturna concluzia instanțelor judecătorești.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe sunt întemeiate și legale, iar argumentele invocate de către reprezentantul recurenteii sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către Zinaida Dascalov, reprezentată de către avocatul Alexandru Caciur.

Se menține decizia 18 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 22 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Zinaida Dascalov împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ și repararea prejudiciului moral.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Mariana Pitic